

Manifest för Behovsekonomi

Tillgodose **allas** rättmätiga behov
– inte vissa personers begär
på bekostnad av andras lidande

Tomas Blomberg
Arbetsgruppen för behovsekonomi

Ett spöke går runt världen - kommunismens spöke. Detta spöke skrämmer alla, makthavande och andra, ekonomer, företagsledare, politiker i *alla partier* i alla länder, alla arbetare, alla arbetslösa – alla - att okritisk anamma det globala kapitalistiska systemet.

Var finns det oppositionsparti, som vågar ifrågasätta kapitalismens ständiga och uppenbarligen alltmer desperata jobb-tillväxt-demagogi? Var det oppositionsparti som framhåller Marx' mervärdesbegrepp och dess konsekvenser, istället för att, i kapp med de andra partierna, skrika efter fler jobb? Jobb som man borde förstå skapas för att tillfredsställa kapitalisternas vinstbegär. Jobb som direkt eller indirekt genom kapitalismens ohejdade framfart obönhörligen leder till en global miljökatastrof och en global, till slut *alla* drabbande, social katastrof.

Problemen med miljöförstörelsen och de många människornas lidande kan varken privatkapitalismen eller kommunismens/marxismens/socialismens/vänsterns statskapitalism lösa. Det finns ett fullt möjligt alternativ: Behovsekonomi.

Arbetslöshet - ett onödigt, av kapitalismen skapat, gissel

Vad är ett arbete?

Varför utför man arbeten?

Och - framförallt:

Varför är det så hemskt att bli arbetslös?
(se nästa avsnitt!)

Det vore bra om man tänkte igenom dessa frågeställningar - först - innan man går ut och skriker efter jobb. Eller, som politikerna, skriker om hur man bäst ska "skapa jobb".

Behöver man verkligen "skapa jobb" när det finns så mycket som *måste* göras och som *kan* göras men som ändå inte blir utfört? Det finns gott om meningsfulla arbetsuppgifter åt alla. Arbetsuppgifter som hela tiden skriker efter att få bli utförda. Det är det kapitalistiska systemet som genom sitt ständiga hänsynslösa **kapitaltillväxtvång**, utan hänsyn till människors känslor, **hindrar** alla dessa arbetsuppgifter att utföras. Arbetslöshet är ett begrepp och ett fenomen som bara finns i det kapitalistiska ekonomiska systemet.

Någonting tycks lamslå våra tankar. Många tycks inte vilja förstå vad som menas med **måste** och **kan**.

Varför är det så hemskt att bli arbetslös?

Den som är ofrivilligt arbetslös och lider av det har uppenbarligen inte fått något eller några av sina mest grundläggande och rättmätiga behov tillfredsställda. Istället för att se allt i ett rent penningmässigt ekonomiskt perspektiv låt oss se på det hela i ett mänskligt perspektiv. Låt oss se på människors grundläggande och rättmätiga behov.

Bakom det oreflekterade användandet av ordet "arbetslöshet" ligger en lång rad mer eller mindre otillfredsställda grundläggande behov. Det mest uppenbara hotet för många i samband med arbetslöshet är att bli utan sin egen och anhörigas försörjning. Redan här ser vi en lång rad behov. Att få äta sig mätt. Att ha någonstans att bo. Att få möjlighet till nya kläder när de gamla är utslitna etc... Men även behoven av sjukvård, barnens skolgång etc. ...

Många människor är mycket ensamma. Att få uppleva gemenskap och samvaro och att få känna sig behövd hör till de allra mest centrala behoven i alla människors liv.

Och människor är olika. Att få sina individuella behov tillfredsställda, att bli respekterad som en person med egen personlighet och personliga förmågor och möjligheter som bör få utvecklas, är även det ett grundläggande rättmätigt mänskligt behov!

Olika behov fordar olika, oftast helt olika, samhällliga lösningar. Ekonomerna gör allt för att få oss att tro att alla dessa problem kan lösas genom att pressas in i det ekonomistiska lönsamma lönet. En gammal och sjuk människa eller en ensamstående mamma kanske känner sig ensam. Ska detta alltid avhjälpas genom ett lönsamt lönearbete av någon anställd i något lönsamt företag? Mänsklig gemenskap kan inte ersättas med affärsmässiga leenden!

Vi har idag genom den tekniska utvecklingen en överkapacitet att producera både varor och tjänster. Behovsekonomins grundsats är:

Det går att tillfredsställa alla grundläggande och rättmätiga behov för alla under förutsättning att man inriktar sig på själva behoven och ger dem högsta prioritet istället för att låta sig vara beroende av den globala finansmarknadens finansieringsprioriteringar där människors grundläggande och rättmätiga behov måste konkurrera om kapitalet. Koncurrera med allsköns helt andra intressen och särskilt vissa personers rent ekonomiska vinstintressen.

Varför ett manifest för behovsekonomi?

Någonting är sjukt här i världen. Människor är hela tiden rädda att förlora sina jobb. Och de arbetslösa lider hela tiden av rädsla för att inte få något jobb. Alla går ständigt omkring och är rädda. Ett sätt att förtränga och döva denna rädsla och ångest är underkastelse.

Många människor får inte sina mest elementära behov tillfredsställda. Många lever ständigt kraftigt undernärda. Många t.o.m. svälter medan andra lever i den mest osmakliga vidriga lyx. Man kan inte skylla detta på något annat än det befintliga ekonomiska systemet. Av skäl som vi strax ska redogöra för kallar vi det för "det kapitalistiska systemet" istället för den lite otympligare och omständligare "det befintliga ekonomiska systemet".

Många människor – och djur - utsätts för ett fruktansvärt lidande. Man kan inte skylla på det politiska systemet. Vare sig vi kallar det demokrati eller diktatur. Hela den globala världen är underkastad samma ekonomiska diktatur. Man kan inte heller skylla på alla makt- och penninghungliga kapitalister. De är också deltagare i en värld helt styrd av ett *övermänskligt system* som de inte kan (och naturligtvis inte heller vill) ändra på. Hela mänskligheten är underkastad ett övermänskligt system. Ett *Monster*. Ett Monster som helt invaderar vårt liv.

Detta Monster styr över alla människor och djur, över alla grupper av människor och deras ledare, över alla politiker, regeringar, över internationella sammanslutningar, styr över (= förstör) hela naturen.

Detta Monster bestämmer över våra liv. Vad (och om) vi ska äta, vilka kläder vi ska bära, hur vi ska bo, vad vi ska göra på vår fritid, vad vi ska köpa, vad vi ska konsumera, vad vi ska lära oss i skolan, vilken utbildning vi ska skaffa oss och vilket arbete vi ska ha, vilken sjukvård vi (eventuellt, om det finns pengar) kan få.

Våra höga makthavare styr inte. De ingår bara som små lydiga och hjälpsamma celler i Monstrets hjärna.

I många länder brukar detta kallas demokrati. Man har ju nämligen allmänna val vart fjärde år. Och de är ju fria. Du får rösta på vilket parti (av de genom en märklig ordning redan bestämda!) du vill. Partier som alla petar i detaljer medan världen går mot en katastrof.

Demokratin har kapats av kapitalismen. Kapitalismen har blivit en överideologi - den enda tillåtna överideologin - som står över demokratin.

Vad är detta för demokrati när folket inte vågar opponera sig!

Men man tycks ju inte ens förstå vad man ska opponera sig mot!

Ytterst handlar det om det ekonomiska systemet och en av detta system skapad global miljökatastrof och global social katastrof.

All historisk erfarenhet visar att opposition, eller ännu värre revolution, är fruktlös, eller ännu värre leder till kaos, om man inte har ett konstruktivt alternativ. Ett stort antal idéer finns redan. På olika nivåer, några övergripande och många som avser konkreta vardagliga problem. Idéer som alla kan kallas idéer om behovsekonomi. Men de allra viktigaste och mest grundläggande idéerna är idag utspridda och systematiskt undanhållna och förträngda av det kapitalistiska systemets alla försvarare och medlöpare. Därför behövs en enkel och konstruktiv sammanställning av dessa idéer.

Första delen

Behovsekonomi

I Vad är behovsekonomi?

I.1 Vad är behovsekonomi?

Det är mycket enkelt att förklara vad **behovsekonomi** (eng. needseconomy) är: det är en "ekonomi" – en samhällsorganisation – sådan att **alla** får sina grundläggande och rättmätiga behov tillgodosedda.

Alla!

I.2 Behovssuveränitet

Det befintliga (kapitalistiska) systemet är *inte* en behovsekonomi.

Det som främst skiljer behovsekonomi från det befintliga (kapitalistiska) ekonomiska systemet är att behovsekonomi ger absolut högsta prioritet åt allas grundläggande behov medan det kapitalistiska systemet inte ger detta någon uttalat prioritet alls utan låter dessa grundläggande behov bli tillfredsställda bara i den mån de kan hävda sig (vilket de i stor utsträckning inte kan) mot andra starkare krafter. Den starkaste av dessa krafter är det som vi i denna skrift kallar kapitaltillväxttvånget. Det sammanfattar alla de krafter, institutioner etc. som tvingar kapitalet att ständigt växa. *Kapitalismen prioriterar kapitaltillväxt före människors rättmätiga behov.*

Detta betyder två saker:

1. Vi måste *proklamera högsta prioritet* för allas grundläggande och rättmätiga behov.
2. Vi måste bygga en ekonomi, en administration av produktion, distribution och konsumtion av det som krävs för att tillgodose dessa rättmätiga behov som *inte* är *beroende* av det nuvarande ekonomiska systemets *helt andra prioriteringar*.

Dessa två krav 1 och 2 för en behovsekonomi sammanfattar vi i ett begrepp: **Behovssuveränitet** (eng. *needssovereignty*).

I.3 Behovsekonomins realekonomiska grund

Behovsekonomi är ingen omöjlighet. Vi har idag en överkapacitet. Det gäller bara att utnyttja denna överkapacitet på ett förnuftigt och meningsfullt sätt.

Kapaciteten att producera allt som behövs (A-produkter, se nästa avsnitt) för att tillfredsställa alla människors rättmätiga behov *finns redan* sedan lång tid (genom dagens teknik) långt mer än väl. Vi har en överkapacitet. Överkapaciteten används idag för att producera mängder av lyxprodukter (B-produkter, se nästa avsnitt) m.h.a. en tvångsarbetsinsats enligt Marx' mervärdesbegrepp (se avsnitt III.4). Och den katastrofala rovdriften på naturen behövs inte för att producera det som behövs för att tillfredsställa allas rättmätiga behov. Det finns mat åt alla men ändå svälter människor. Problemet är att de fattiga har inte de pengar de måste ha för att köpa mat. Pengarna har genom kapitaltillväxttvångets alla mekanismer samlats hos de rika.

I.4 Skilj på behov och begär!

En ekonom är en person som inte kan skilja på en lyxswimmingpool till en bankdirektör och ett matpaket till en svältande. Detta är inte på något sätt tillspetsat. Båda kallas "produkter" (= "varor" och "tjänster") och blir producerade i den mån de är lönsamma. Och det förekommer bland ekonomer många allvarliga tankar om att olika "satsningar" på vissa välståndshöjningar faktiskt skulle kunna motiveras just genom att de skulle kunna bli lönsamma. Och ekonomerna försäkrar oss att miljöproblemen kommer att lösas av den tekniska utvecklingen. (Förutsatt förstås att denna tekniska utveckling är lönsam. Annars lär vi få se oss om efter just dessa tekniska ingenjörskonster.)

Vi avvisar på det bestämdaste sådana tankar.

Här går en skarp skiljelinje mellan dagens ekonomism och det vi kallar behovsekonomi.

Vi måste skilja på behov och begär. Detta är själva grundförutsättningen för det vi kallar behovsekonomi. Det går överhuvudtaget inte att prata om behovsekonomi om man inte först får klargöra skillnaden mellan behov och begär.

Men nu kommer invändningarna snabbt på löpande band. Inte så konstigt eftersom det är en av kapitalismens många förutsättningar att *inte* acceptera denna skillnad mellan behov och begär. Kapitalismen bygger på att exploatera människors begär. Och vi är indoktrinerade i att medverka i kapitalismens alla försvarsmekanismer. Redan här kan vi börja ana alla de enorma svårigheter vi återkommer till.

Ett vanligt fel många gör när någon ny ide' presenteras är att snabbt komma med invändningar. Ofta långt innan den som presenterar den nya idén ens fått tala till punkt. Och ofta med en förutfattad och indoktrinerad uppfattning att det hela naturligtvis är orimligt. Man vet ju redan så någon diskussion behövs inte. Vi kan prata om något annat istället. (Helst inte om miljöproblemen eller fattigdomen.) Detta är inte särskilt konstruktivt.

Vi ber därför läsaren av denna lilla skrift (den är faktiskt inte särskilt lång) att läs färdigt den först. Sen välkomnar vi invändningar. Förutsatt att de är konstruktiva förstås.

Om man inte kan göra och få en konsensus kring en uppdelning i behov och begär är allt tal om välfärd meningslös. Det blir en "välfärd" för de rika på bekostnad av lidande för andra (som kanske, i vissa länder, "bara" utgör en liten minoritet). Det handlar om att väcka en till stor del förträngd konstruktiv debatt om just vad som bör ingå i samhällets gemensamma ansvar och vad som bör överlåtas till enskilda medborgare. Men man måste förutsätta att en rimlig form av konsensus är möjlig för att sådana begrepp som "samhälle" och "stat" överhuvudtaget ska ha mening.

De två orden "behov" och "begär" torde vara så fast förankrade i vårt språk och ha så tydliga och klart åtskilda betydelser att det borde vara tydligt i allmänhet vad vi menar.

Det finns naturligtvis en oändlig massa gränsfall av många olika slag där det är mer eller mindre omöjligt att avgöra om det är ett behov eller ett begär. Man kan naturligtvis laborera med olika mer detaljerade klassificeringar. För gränsfall mellan behov och begär kan man införa en kategori "önskemål". Själva behoven kan graderas enligt

Maslows behovstrappa. Allt detta hör till detaljutformningen av olika varianter av behovsekonomi.

Men. Och detta är viktigt! Vi får inte drunkna i detaljer! Vi måste först få fram de viktigaste och mest övergripande principerna. Detta förutsätter med nödvändighet grova förenklingar. Detta ger en fast grundläggande stomme som man sedan kan bygga vidare på med långa rader av kompletteringar av många olika slag.

Det finns ett mycket starkt skäl till att göra en uppdelning i två och då principiellt skilda grupper av "produkter" för att nu tala i "ekonomiska" termer. Vi får inte bara nöja oss med några av de lägsta stegen i Maslows behovstrappa. Alla, även de som lever i fattiga länder, måste få leva ett värdigt liv.

Vi får inte fastna i ekonomismens materialistiska människosyn!

Att utrota fattigdom måste även omfatta att utrota andlig fattigdom!

Den första gruppen av "produkter" kallar vi A-produkter och motsvarar det vi avser med ordet behov. Den omfattar naturligtvis mat, kläder, någonstans att bo, sjukvård, skolor etc. ..., som alla rimligtvis måste få "konsumera", men även en lång rad annat som behövs för att tillgodose *individuella behov*, konstmuseer, sportmöjligheter, universitet, individuella hjälpmedel etc. ... Dessutom en rad funktioner som statsförvaltning, rättsväsende, vägar mm. Att få leva i en god lokal och global miljö är det viktigaste av alla behov. Gruppen A-produkter kan definieras som det som krävs för att ge *alla* vad man skulle kunna kalla en *lägsta godtagbara standard för ett värdigt liv*.

Den andra gruppen av "produkter" omfattar alla andra saker som produceras. Vi kallar dem B-produkter och motsvarar det vi avser med ordet begär i generell mening.

Problemet med begär är naturligtvis inte tillfredställelsen i sig av begäret utan den skada denna tillfredställelse kan medföra. Den som tillfredsställer sitt begär kan skada både sig själv och andra. Det ligger en underton av detta i själva ordet "begär" som ger ordet en negativ klang. Och egentligen är det fel att använda ordet i fall där det är helt oskyldigt. Där det inte leder till skada.

Här måste vi inflika en kommentar till uppdelningen i behov och begär. Det går en stark och tydlig gräns mellan begär och behov om vi beaktar eventuell skada. Behov, förutsatt att de tillfredsställs på rätt sätt (vilket behovsekonomi visar är möjligt), leder INTE till SKADA. Begär leder till skada. Vi måste då också inflika en kommentar till begreppet individuella behov. Vissa individuella behov kan kräva stor förbrukning av resurser (naturresurser, materiella resurser, kulturella resurser etc.). Men så länge det varken skadar individen själv eller andra är det helt acceptabelt och vi kan kalla det behov. Skada andra måste uppfattas i mycket vid mening: skadar man naturen och miljön skadar man andra – i förlängningen alla andra. Det är också viktigt att förstå att skada kan ske *indirekt genom många* – ofta till synes oskyldiga – *mellanled* och att skadan därigenom kan vissa sig längre bort i tid eller rum.

I.5 En enkel, realistisk, stegvis väg framåt. Kombinerad A- och B-ekonomi.

Om inte Lenin, Stalin, MaoZedong, Pol Pot och många andra genom tvång, våld och förtryck totalt förvanskat de ursprungliga idéer som många en gång hade kanske orden "kommunism" och "socialism" haft ungefär den betydelse som vi vill lägga i ordet behovsekonomi. (Jfr. "Av var och en efter förmåga, åt var och en efter behov", Saint-Simon.) Men idag har inte orden kommunism och socialism denna betydelse. Orden är förstörda. Förbrukade.

Låt oss för en gångs skull lära av historien. Låt oss tillämpa *en* av de viktiga idéer som var hörnstenar i en ursprungliga konservatismen, såsom den formulerades av Edmund Burke m.fl.. (Ordet konservatism är sedan länge förstört genom att användas i helt andra betydelser. "De konservativa" betyder helt enkelt de som försvarar nyliberalism. De som försvarar, vill "bevara", de besuttnas privilegier. Högern. Även ordet konservatism är alltså sedan länge förbrukat. Ordet är oanvändbart för varje seriös diskussion.)

Förändringar måste ske successivt och stabilt - inte genom våldsamma revolutioner. De som satts att styra samhället måste lyssna till folket när de klagat över att deras rättmätiga behov inte tillgodoses. De som satts att styra samhället måste se till att dessa rättmätiga behov tillgodoses. Annars blir dessa styrande själva förr eller senare utkastade av en våldsam revolution, alla blir lidande och många dödade. Vi kan varje dag läsa i tidningarna och se och höra i nyhetssändningarna om dagens kopior av franska revolutionen.

Med *A-ekonomi* menar vi en ekonomi för produktion, distribution och konsumtion av A-produkter ("behovsprodukter") och som uppfyller principen om behovssuveränitet.

Med *B-ekonomi* menar vi en ekonomi för produktion, distribution och konsumtion av B-produkter ("icke-behovsprodukter").

Vår ekonomi producerar både A- och B-produkter. För att förverkliga behovssuveränitet måste vi *successivt* bygga upp en *självständig självförsörjande A-ekonomi* inom den nuvarande samhällsordningen genom att successivt göra produktion, distribution och konsumtion av A-produkter oberoende av det nuvarande ekonomiska systemets båda institutioner lönearbetstvånget och kapitaltillväxttvånget, två begrepp som vi strax ska förklara. Detta innebär en *successiv* övergång till en *uppdelning* av ekonomin i två delar: en självständig och oberoende A-ekonomi och vid sidan om denna en B-ekonomi. Vi kallar detta *kombinerad A- och B-ekonomi*.

Samma personer kan naturligtvis verka (producera, distribuera och konsumera) i både A-ekonomin och B-ekonomin om de vill. Det väsentliga är:

1. All verkan i A-ekonomin ska vara oberoende av alla de ekonomiska institutioner som avser B-ekonomin (Behovssuveränitet).
2. All medverkan i B-ekonomin (all medverkan i produktion, distribution och konsumtion av B-produkter) ska vara *frivillig*.

Att etablera en oberoende A-ekonomi ger människor möjlighet att välja en annan väg för sitt liv. En oberoende A-ekonomi ger människor möjlighet att undvika den **tvångskonsumtion** (eng. consumptioncoercion) som är förknippad med det s.k. konsumtionssamhället. Den som vill leva enkelt får inte det i det befintliga ekonomiska systemet. En oberoende A-ekonomi ger människor möjlighet till ett rikare liv genom att bli fria från den **konsumtionsinskränkning** (eng. consumptionrestriction) som är följden av den likriktning som det kapitalistiska systemets effektivitet i kapitaltillväxt framtvingar. (Detta har bl. a. kallats "marknadens tyranni", "the tyranny of the market".) Den oberoende A-ekonomin ger en mycket större möjlighet för många att engagera sig och ta ansvar för det - lokala och globala - samhälle som vi alla lever i. Det frigör det vi kallar *frivillighetspotentialen*.

Så långt som möjligt *frihet* under ansvar i stället för tvång betraktar vi som en väsentlig del i de allmänna mänskliga fri- och rättigheterna – och motsvarande skyldigheter - och *ingår* därför i det som vi kallar "**allas rättmätiga behov**".

Att denna väg framåt är enkel betyder naturligtvis inte att den inte kommer att möta enorma svårigheter i form av ett kompakt motstånd från de besuttna. A-produkter och B-produkter är naturligtvis många gånger starkt ihopvävda i dagens ekonomi. Men detta får inte låsa tanken och hindra kreativ problemlösning. Men vad denna väg innebär är lätt att förstå. Av alla. Alla som vill förstå.

Tänk realekonomiskt, inte penningekonomiskt.

Vi kan inte äta pengar

Vi kan inte klä oss i pengar

Vi kan inte bo i pengar

Vi tillverkar ingenting av pengar

Det viktigaste med A-B-uppdelningen är att den visar att det är *möjligt* att med dagens teknik och med *ansvarsfull användning av naturresurserna* bygga en värld som uppfyller huvudmålet för behovsekonomi: tillgodose allas grundläggande rättmätiga behov.

I.6 Gruppen, lokalsamhället, nationalstaten och den globala världen

Vi lever idag i en global värld. Även om det mesta av vår sysselsättning och omtanke måste handla om vår närmaste omgivning kan vi inte avskärma oss från lidande långt borta i helt andra delar av världen. Om vi avskärmar oss kommer det i längden med nödvändigt slå tillbaka på oss själva. Om vi lär oss lyssna till vår inre moraliska kompass blir detta rationellt och logiskt nödvändiga också en självklarhet.

Vi måste sträva efter olika anpassade former av behovsekonomi både på global nivå och olika mer eller mindre lokala nivåer.

Den konkreta praktiska utformningen av behovsekonomi blir naturligtvis olika för olika nivåer. Lokala utformningar måste naturligtvis också anpassas efter diverse lokala olikheter såsom natur, geografi, kultur etc. ... Men de allmänna principerna för behovsekonomi - att skilja på behov och begär, A-B-uppdelningen och behovsuveränitet - är tillämpliga på alla nivåer. De allmänna principerna kan praktiskt realiserats på ett antal olika sätt. Här finns möjlighet till många alternativa lösningar. Här kan alla - var och en efter sin förmåga - vara med och successivt diskutera och gemensamt pröva sig fram.

I.7 Behovsekonomi är ingen utopi

Lyssna inte på alla som av bekvämlighet och egoism och oförmåga och ovilja att tänka i nya banor och med brist på sakargument kallar nya idéer som de inte gillar för utopier.

Behovsekonomi är ingen omöjlighet. Den *finns redan*, om än som ofullständiga fragment, i många länders fördelningspolitik, välfärdssystem, trygghetssystem och socialförsäkringssystem. Det är bara det att detta räcker inte fullt ut. Inte ens i den s.k. rika delen av världen. Det räcker uppenbarligen inte ens i den rika världen när 5%, kanske 10%, kanske många fler dagligen drabbas av den av kapitalismen skapade arbetslöshetens olika former av lidande.

Trots välfärdspolitikens enorma framsteg under 1900-talets första hälft har emellertid den fortsatta välfärdspolitikens istället stannat av. Och inte bara stannat av. Välfärdssystem avvecklas nu i en allt snabbare takt.

Det är lätt, om man tänker efter lite, att förstå orsaken till detta. Lyssna bara lite på de argument och tankar som politiker (i alla partier!) framför: "Hur ska välfärden finansieras?" ... "Har vi råd med alla ...?" ... "Hur ska välfärden finansieras?" ... Om man nu kan tänka i flera (här räcker faktiskt bara två) led inser man att problemet måste ligga i själva det ekonomiska systemet. Det kan inte dagens politiker ändra på. Välfärdspolitik är alltså i längden dömd att misslyckas. Så länge man är bunden av det befintliga ekonomiska systemet.

Vi kan aldrig åstadkomma ett människovärdigt samhälle om vi inte gör oss oberoende av alla lönsamhetsfixerade, kapitaltillväxtfixerade ekonomer. Vi måste producera det som är förnuftigt. För alla – inte det som är lönsamt för vissa på bekostnad av andras lidande.

Välfärdspolitik och dess fortsättning behovsekonomi är ingen omöjlighet. Men det förutsätter att man ändrar på det ekonomiska systemet.

I.8 Hinder att övervinna

Innan vi i Tredje delen fortsätter diskussionen om behovsekonomi och hur den succesivt kan genomföras måste vi först diskutera de två viktigaste hindren som måste övervinnas.

För att bygga ett rättfärdigt samhälle bör man ha den enkla principen om uppdelning i behov och begär som vägledning i stället för alla onödiga prioriteringsproblem orsakade av ekonomernas alla onödiga finansieringsproblem. *Problemen handlar inte om vad man ska göra utan snarare om vad man INTE ska göra!*

Vi står nu inför en lång rad svårigheter. Ett enormt komplex av svårigheter av till synes helt olika slag. Men som vi ska se kan de alla, trots sina skenbara olikheter, alla relateras till en enda orsak – det kapitalistiska systemet. Detta medför en enorm förenkling.

Vad är då kapitalism? Vi återkommer i nästa avsnitt till denna lika enormt viktiga som enormt förträngda fråga. Men redan nu vill vi säga att hela det enorma komplex av regelverk, institutioner, lagar etc. som bildar det nuvarande (och globala) ekonomiska systemet – det som vi här kallar det kapitalistiska systemet – bygger på två enkla och fast, inte minst genom långtgående lagstiftning, förankrade företeelser:

- 1. Kapitaltillväxtvånget**
- 2. Lönearbetstvånget**

Även detta innebär en enorm förenkling. Att hela det komplexa globala ekonomiska systemets alla fruktansvärda konsekvenser ytterst orsakas av två enkla tydliga väldefinierade missförhållanden. Det gör det möjligt att angripa själva roten till det onda i stället för att som nu med ett otal av regler, tilläggsregler och tilläggsregler till tilläggsreglerna fruktlöst försöka lappa och plåstra i ett från början sjukt system.

Här kan vi referera till en annan idé i den ursprungliga konservatismen som vi nämnt i I.4: Lita inte för mycket på ett krångligt samhällssystem, krångliga lagar och regler som begränsar i stället för att hjälpa, ger tvång i stället för frihet.

Kapitaltillväxtvånget, med alla dess många lagstadgade regler och institutioner, är ett sätt att, direkt eller indirekt, ta från de fattiga och ge till de rika.

Lönearbetstvånget gör det möjligt för det kapitalistiska systemet att tvinga människor att producera varor och tjänster som till största delen kommer de rika till del. (Se diskussionen om Marx' mervärdeslära nedan III.4)

De bör nu stå klart varför denna karakterisering av själva grunden till det befintliga ekonomiska systemet lyser med sin totala frånvaro i hela den befintliga ekonomiska litteraturen. Här börjar nu de verkliga svårigheterna hopa sig. Vi måste räkna med ett enormt motstånd från alla som nu skaffar sig privilegier just genom det befintliga ekonomiska systemet. Egna privilegier, ytterst på bekostnad av många andras lidande. Här får vi lita på alla de möjligheter som en öppen konstruktiv och respektfull debatt ger.

Här är inte platsen att bemöta alla de argument som kapitalismens försvarare kommer att använda mot behovsekonomi. Många av dessa argument (t.ex. "nedsipprings"-

myten, se III.3) känner vi redan i form av ständiga försvar för kapitalismen.

Kapitalismens försvarare har uppenbarligen ändå redan om än ganska omedvetet hela tiden haft något på känn. Detta inger hopp om möjlighet till konstruktiv debatt. En öppen konstruktiv och respektfull dialog är bästa sättet att hantera frågor för och emot något. Det ger en möjlighet för alla att samverka. Vi kan inte i längden ha ett samhälle som bara är till för halva (eller kanske två tredjedelar) av befolkningen.

Det är också en enorm reducering av svårigheterna och möjlighet till konstruktiv diskussion att vi kan införa behovsekonomi succesivt som en del i en större kombinerad A- och B-ekonomi. Det ger också en oerhört viktig och värdefull möjlighet att införa och pröva olika steg lokalt i liten skala först i stället för att direkt fatta kanske drastiska beslut att införa något i ett helt land eller en hel stor sammanslutning av länder.

Andra delen
Kapitalism

II Vad är kapitalism? Skilj på begreppen marknadsekonomi och kapitalism!

Vi känner starkt att många inser att det är något som är galet med det befintliga ekonomiska systemet. Många förstår också att just ordet kapitalism är ett på något sätt naturligt namn på detta det befintliga ekonomiska systemet. Men här stannar tankarna i hela den befintliga debatten och litteraturen.

Två förhållanden gör att det inte är oproblemiskt att använda termen "det kapitalistiska systemet". För det första leder det många till att associera till socialism som det enda alternativet. *Socialismen*, åtminstone så som den formuleras och definieras (statligt ägande av produktionsmedlen jmf. VI.3), är *inget alternativ* som skulle hjälpa fattiga och lidande människor. Än mindre rädda oss från den accelererande miljökatastrofen. Socialismen, eller vad man nu vill kalla den (vänstern, kommunismen etc.), är i själva verket en form av kapitalism, *statskapitalism*, med samma inbyggda tillväxttvång som den s.k. privatkapitalismen. Socialismen har kapats av kapitalismen. Det enda verkliga alternativet till dagens ekonomiska system är behovsekonomi.

Att kommunism i själva verket inte är en motsats till det kapitalistiska systemet visar fallet Kina. Där är det kommunistiska spöket en högst levande och genom skrämelse undertryckande ren diktatur som i kombination med det övriga globala ekonomiska systemet förstärker det kapitalistiska systemets diktatur och därigenom kommit att ingå som en viktig del i det globala ekonomiska systemet. Detta bekräftas av alla de ekonomer som högljutt lovordar Kinas snabba tillväxt och ser denna som ett mönster för hela den fattiga världen att eftersträva. Mänskliga rättigheter talar man i detta sammanhang väldigt tyst om. Det får uppenbarligen bli en senare fråga. Jämför nedsippringsdemagogin (se III.3)

Det andra förhållandet som gör att det inte är oproblemiskt att använda ordet kapitalism är den närmast totala begreppsförvirring som råder. Slår du upp ordet kapitalism i en uppslagsbok eller, ännu sämre, konsulterar någon lärobok i ekonomi, får du vanligtvis som definition "privat ägande av produktionsmedlen". Denna definition är oduglig. De flesta böcker och avhandlingar om ekonomi vill helst inte använda ordet kapitalism. Av förklarliga skäl. Det förleder lätt läsaren att rikta uppmärksamheten på det verkligt onda: **kapitalets** ständiga påtvingade tillväxt på bekostnad av mångas lidande.

Den närmast totala begreppsförvirring som råder med avseende på orden "socialism", "kapitalism" och "marknadsekonomi" har katastrofala sociala konsekvenser och katastrofala konsekvenser för miljön. Denna begreppsförvirring visar att ekonomi, såsom den bedrivs idag, inte förtjänar beteckningen vetenskap. När en verksamhet så genomsyrad av (systematisk!) begreppsförvirring betecknas som vetenskap har ordet missbrukas så till den grad att det förlorat sin ursprungliga mening: att söka en objektiv sanning. Hur skulle man över huvud taget kunna uttrycka någon vetenskapligt preciserad sanning om man så totalt blandar ihop helt olika begrepp?

Men det viktigaste av allt som diskvalificerar ekonomin som vetenskap är att den inte är förutsättningslös. Det finns *inte* tillstymmelse till ambition till *kritisk granskning* och ifrågasättande av själva grunderna och att objektivt *studera andra möjligheter*. Trots att så *många* ändå på många olika sätt *skriker efter alternativ*.

Tre *olika* grundläggande begrepp sammanblandas systematiskt.

1. *Privat ägande* av produktionsmedlen borde betyda just privat ägande av produktionsmedlen. Motsats statligt ägande av produktionsmedlen. Motsatsen skulle då vara "socialism" som då just definieras i böckerna som statligt ägande av produktionsmedlen (se VI.3). Med denna definition av socialism faller alla de andra betydelser bort som många ändå vill lägga i ordet socialism. Särskilt sådana begrepp som gemenskap och samarbete.
2. *Marknadsekonomi* borde rimligtvis betyda ett någorlunda fritt och oreglerat och därmed i stor utsträckning självreglerande utbyte av varor och tjänster. En sorts motpol till ett mer reglerat sådant utbyte. Det som oftast föraktfullt brukar kallas planhushållning. Trots att alla, särskilt de riktigt stora, företagen internt väsentligen bygger på just planhushållning. Och trots alla statliga och överstatliga regleringar som avser finansmarknaden/kapitalmarknaden.
3. *Finansmarknaden eller kapitalmarknaden*. Denna omfattar alla de institutioner – banker, aktiemarknad, derivathandel etc. – som lånar ut pengar mot olika former av "ränta", dels det som kallas ränta t.ex. bankränta, men även aktieutdelning, vinster på derivathandel etc.. Alla dessa olika former av "ränta" kallar vi i denna skrift med en gemensam beteckning **kapitaltillväxttvånget** (eng. *the capitalgrowthcoercion*). En gemensam term för detta *gemensamma begrepp* saknas i det ekonomiska språket och den ekonomiska litteraturen.

Att ett så centralt och generellt begrepp inte givits en kort beteckning i *ett ord* visar hur i princip osystematiskt och därmed ovetenskaplig ekonomin är. Att ett enkelt ord för det vi här kallat **kapitaltillväxttvånget** inte förekommer i den allmänna debatten gör det näst intill omöjligt att framföra vår kritik av det kapitalistiska systemet och vårt alternativ till detta. Att den ekonomiska teorin bara sysslar med detaljer och systematiskt undviker – söndra och härska! - grundläggande och övergripande principer och övergripande förståelse av det allra viktigaste i ekonomin framgår redan av detta enkla faktum. Man har inte ens myntat ett namn, en beteckning, för det viktigaste begreppet, det vi kallar kapitaltillväxttvånget. Och några matematiska modeller för detta det allra viktigaste begreppet, som t.ex. skulle kunna ge stöd för förståelse av sådana *övergripande* begrepp som inflation och arbetslöshet, är naturligtvis inte att förvänta sig. Hur göra en matematisk modell utan en beteckning för det mest väsentliga begreppet i modellen? Några sådana enkla matematiska modeller borde ha dykt upp i de elementära akademiska läroböckerna. Men sådana enkla matematiska modeller skulle omedelbart avslöja att det är kapitalismen, så som vi här definierar detta begrepp, som skapar arbetslösheten. Den ekonomiska litteraturen genomsyras i stället av mängder av empiriska oftast statistiska studier av detaljer i den befintliga ekonomin – med infogade avancerade men i stort sett oanvändbara matematiska modeller och teorier för att ge ett falskt sken av vetenskap – hela tiden *stillatigande förutsättande* det befintliga ekonomiska systemet som det är.

Dessa tre ovannämnda begrepp sammanblandas ständigt och systematiskt. De används, alla de tre olika begreppen, än här än där, som *beteckning för det befintliga ekonomiska systemet*.

Ordet *kapitalism* används, än här än där, som synonymt med något av de tre olika begreppen. Ordet kapitalism definieras oftast som privat ägande av produktionsmedlen. Denna definition är oduglig om man vill använda ordet kapitalism som beteckning för det befintliga ekonomiska systemet. Skulle hela den enorma apparat av regler och

institutioner (banker, aktiehandel, derivathandel, ...) som ingår i finansmarknaden vara någon liten praktisk teknisk detalj i det som betecknas som privat ägande av produktionsmedlen och alltså inte behöva tas med i definitionen av kapitalism? Och skulle alltså fattiga självägande bönder som äger en liten åkerlapp som nätt och jämt ger dem mat för dagen vara exempel på kapitalism?

Ordet kapitalism definieras alternativt som eller används synonymt med marknadsekonomi. Detta är behändigt. Då kan man smyga in finansmarknaden/ kapitalmarknaden – marknads som marknad, varför skulle man inte få handla med pengar – utan att behöva fästa uppmärksamheten på det som är alldeles specifikt för just kapitalmarknaden, det som vi vill lyfta fram: kapitaltillväxttvånget och dess negativa konsekvenser. Då blir räntor helt enkelt bara pris på pengar. Som vilket annat pris som helst. Hur naturligt som helst. Ekonomerna älskar denna "enkelhet".

Och vänstern, som man kanske skulle tycka skulle kritisera just kapitalismen, har gått på detta och skjuter på fel mål. Hur ofta hör man inte folk från vänster gnälla över "marknaden".

Skulle den fattige bonden som får lite säd över och kan åka till torget och byta till sig ett par nya skor vara kapitalist och representera kapitalism bara för att marknaden på torget inte är underkastad någon statlig planekonomi?

Orden kapitalism och marknadsekonomi måste rimligtvis ha *helt olika betydelser* om det överhuvudtaget ska vara någon mening med att använda ordet kapitalism. (Vilket just många kapitalister vill undvika.)

Men ordet kapitalism används faktiskt ändå av många, om än ganska vagt och intuitivt, som beteckning för det tredje begreppet: finansmarknaden/ kapitalmarknaden. Och ordet kapitalism fångar vad många känner av olust inför det ekonomiska systemet med banker som driver människor till skuldsättning och motsvarande tvång att betala **räntor** så att de till slut måste gå från hus och hem och ändå ha kvar sina skulder, internationella organisationer såsom Världsbanken och Internationella Valutafonden IMF som skuldsätter hela nationer till bristningsgränsen, multinationella företag som driver rovdrift på naturen, förgiftar naturen och som med stöd av internationella organisationer såsom världshandelsorganisationen, WTO, konkurrerar ut bönder i fattiga länder och lämnar dem utan försörjning, arbetslösa, och till slut tvingar dem till slavkontrakt o.s.v. ... o.s.v.

Regeringar tvingas av kapitalismens ekonomiska intressen att genomdriva miljöförstörande projekt som leder till total förstörelse av naturfolkskulturer. Kapitalismen är global och alla har sin del av ansvar för detta.

Det är denna olust som många känner som vi vill fånga upp genom att använda ordet kapitalism i just den betydelsen som är roten till det onda: kapitalmarknaden och det som är dess bärande princip kapitaltillväxttvånget. Detta är också den enda rimliga och naturliga tolkningen av ordet kapitalism som ju just innehåller ordet kapital och som tillskriver *kapitalet* den allt *övergripande styrning* det har i det befintliga ekonomiska systemet.

Men ett problem återstår. Hela den enorma finansmarknaden/ kapitalmarknaden med alla dess enormt komplicerade institutioner, banker etc. ... skulle inte kunna existera om den inte också vore så starkt kopplad till en annan lika starkt förankrad företeelse i det ekonomiska systemet: det vi kallar **försörjningstvånget** (eng. *the versorgungskoercion*) (se nedan III.1) och dess ekonomiska konsekvens **lönearbetstvånget** (eng. *the wagemourcoercion*)(se nedan III). Det är därför naturligt att använda ordet kapitalism i den betydelsen att det också inkluderar begreppet lönearbetstvånget. Ordet kapitalism blir då en adekvat karakterisering av det befintliga ekonomiska systemet.

Vi använder här, i detta manifest, ordet kapitalism *i denna betydelse!* Detta manifest proklamerar användandet av ordet kapitalism i denna betydelse! Och detta manifest proklamerar därmed att ovan angivna missbruk av termerna/orden marknad, marknadsekonomi, socialism (med syftning på statligt ägande av produktionsmedlen) och kapitalism (med syftning på privat ägande och marknadsekonomi) måste bemötas. (Om man i en debatt får problem med att använda ordet kapitalism enligt vår definition kan man alternativt använda "det befintliga ekonomiska systemet", "det kapitalmarknadsstyrda/finansmarknadsstyrda ekonomiska systemet", "det kapitaltillväxtstyrda systemet" eller "det kapitaltillväxtprioriterande systemet".)

Detta manifestets uppenbart adekvata karaktärisering av det befintliga ekonomiska systemet genom dess två bärande grundprinciper, **kapitaltillväxttvånget** och **lönearbetstvånget**, och som borde bilda grunden för en adekvat teori för och beskrivning av det befintliga ekonomiska systemet, lyser med sin totala frånvaro i hela den ekonomiska litteraturen. Av förklarliga skäl. Det riktar uppmärksamheten på det i grunden orättfärdiga i detta, det befintliga och globalt förhärskande, ekonomiska system.

Men något inger ändå hopp. Detta manifestets definition av kapitalism *bekräftas omedvetet* av alla ekonomer och deras lydiga lakejer politikerna. Det de skriker mest desperat om är just jobb (läs lönearbete) och tillväxt (läs kapitaltillväxt).

Men de talar inte om tvång!

Men det gör vi i detta manifest!

III Lönearbetstvånget

III.1 Försörjningstvånget. En anakronism med inbyggd konfliktorsak.

I naturen är levande varelser, så även människan, i allmänhet hänvisade till att försörja sig själva ("provide for their own living"). Men redan i djurriket har det utvecklats sociala samverkansformer. Människans långa historia har växlat mellan mer eller mindre individuella eller mer eller minder utvecklade, komplicerade sociala samarbetsformer för att lösa försörjningsproblemet. Ända in i modern tid har missnöjda och förfördelade människor kunnat flytta till annan ort eller annat land, starta från början och som nybyggare bygga ett nytt liv och en ny möjlighet för att försörja sig. Men *dagens samhällen* är oerhört *mycket mer integrerade* än alla tidigare. Det mesta av det som driftiga människor tidigare som nybyggare kunde göra skulle idag helt enkelt vara olagligt. Vare sig du flyttar till en annan plats eller till ett annat land är du hänvisad till de arbeten som arbetsmarknaden erbjuder. Få klarar idag att starta egen ekonomisk aktivitet i den hårda konkurrensen från storföretagen.

Men än idag kvarstår ändå tvånget på den *enskilde* att *själv* se till att han kan försörja sig. Här föreligger en grundläggande *konflikt* och därmed också en inbyggd konfliktorsak. Dels ett krav ("ansvar", "plikt") på *individuell* företagsamhet – att själv "ta initiativet" och gå ut och "skaffa sig" en försörjning. (Det låter så vackert när liberalisterna talar.) Dels å andra sidan ett krav att *underkasta* sig det *kollektiva* samhälle som den totala arbetsmarknaden utgör. Ett i allt väsentligt av den globala finansvärlden toppstyrt samhälle.

(I den engelska upplagan av detta manifest har vi infört den tyska termen "Versorgung", Versorgung=försörjning, engelska ord med motsvarande betydelse har tyvärr samtidigt helt andra betydelser, och myntat termen *versorgungscoercion*, coercion=tvång, som förslag till en kort allmän vetenskapligt hanterbar beteckning.)

III.2 Tvångsarbete

Vi kallar den ofrihet som tvånget att ta de jobb som *arbetsmarknaden, såsom den är utformad idag*, erbjuder **lönearbetstvånget** (wagelabourcoercion). Om ett enda jobb erbjuds är den arbetslöse tvingad att ta detta jobb - hur motbjudande det eventuellt än är för den arbetssökande. Denna underkastelse innebär en ofrihet. Du får inte själv välja ditt liv. Du är hela tiden hänvisad till att syssla med något som andra har bestämt. Många skulle nog vilja syssla med något helt annat. Det finns inget hållbart argument för att detta andra som många vill skulle vara mindre samhällsnyttigt. Detta manifest hävdar att den *ofrihet som dagens arbetsmarknad tvingar till* är *onödig* och *destruktiv*. Och den lägger ett hinder för verklig utveckling. Vi måste skilja på utveckling och tillväxt. Se kap. V Fångarnas dilemma.

Även om orden löneslaveri och tvångsarbete för många kan tyckas alltför starka är de inte det för många andra.

Lönearbetstvånget i kombination med den totala *likriktning* och *inskränkning* (jmf. *konsumtionsinskränkning* I.5) som hela det ekonomiserade samhället drabbats av har lett till en likriktning och inskränkning av hela arbetsmarknaden. Detta har lett till en växande grupp omfattande många olika människor med många olika förmågor som inte kan finna en plats på dagens arbetsmarknad eller i samhället överhuvudtaget. Här har vi en alltmer växande grupp av människors vars olika förmågor helt enkelt inte tas till vara.

För tydlighets skull vill vi poängtera att det inte är förekomsten av någon form av lön kopplad till viss arbetsprestation som vi vänder oss emot. Det vi vänder oss emot är att allas försörjning ska vara kopplad till ett arbete som bestäms av den av kapitalismen styrda arbetsmarknaden.

III.3 Det arbetsmoraliska hyckleriet

I dagens ekonomiska samhälle, där ideellt arbete hånas som ren dumhet, finns bara två anledningar för människor att arbeta: För de rika att skaffa sig ännu större rikedomar och för de fattiga att inte svälta ihjäl.

De fattiga har lärt sig att det är en plikt att arbeta. Men denna plikt är idag ingenting annat än plikten att arbeta för de rikas ständigt ökade rikedomar. Plikten att tjäna vår nya avgud: Tillväxten.

Som så många andra ord har även plikt förlorat sin moraliska dimension. Så ser vi då att, som allt annat, själva orden, själva språket, kapats av kapitalismen.

Allt kapas av kapitalismen. Moralen, konsten, vetenskapen och kärleken. Och nu, allra sist, den ännu bara svagt spirande miljörelsen. När moralen har kapats framstår hyckleriet som den mest framgångsrika vägen till den andefattiga materialistiska världens lycka. Människors förkärlek till hyckleriet har en mångtusenårig historia som nu, slutligen, nått sin kulmen i tros läran om den "hållbara ekonomiska tillväxten": Att skövling och slutlig förstörelse av naturen (den absoluta förutsättningen för allt liv) framförs och tillbeds som något gott. Men allt beror naturligtvis på vad man menar – vill mena – med orden "gott" och "liv". Och för vem eller vilka och för vilken tidsperiod – vår nuvarande generation eller framtiden – man bekymrar sig om. Hyckleriet är det mest raffinerade sättet att ljuga. Att framställa det onda som något gott. Att göra våld på sanningen.

Kapitalisternas ständiga jobbdemagogi, med lönearbetstvånget i bakgrunden, liknar alltför mycket kommunismens/marxismens dogmatiska hyllande av arbetet. Den kommunistiska arbetsmoralen har å andra sidan i Kina ersatts av kapitalismens dogmatiska *nedsippringsmyt*: Om de rika genom kapitalismen får bli ohejdat rika först, kommer deras rikedom sedan att "sippra ner" även till de fattiga.

Marxismen har utvecklats till något som låtit sig kapas av kapitalismen. Så har då marxismen trätt in i rollen som kapitalismens trogna tjänare: Vi måste skapa jobb! (Marxismen. Eller socialismen. Eller vänstern. Eller vad man nu ska kalla det i detta, den stora begreppsförvirringens, tidevarv.) *Marxismen* utgör idag *kapitalismens starkaste stöd* genom att *framställas* som *enda alternativ* till kapitalismen. Enda alternativet till kapitalism är alltså (någon form av) statskapitalism!

Hyckleriet tillåter de grövsta motsägelser. När allt annat motstånd till kapitalismen än marxismen eliminerats kan man sedan, som i Kina, låta marxismen och kapitalismen flyta samman. Det handlar ju i grunden om samma tvångsideologi. "Den som inte arbetar ska heller inte äta." Det kallas arbetslinjen.

"Det finns inget fungerande alternativ till det kapitalistiska ekonomiska systemet." Denna lögn och allt med denna lögn sammanhängande hyckleri omhuldas varmt av dagens akademiska etablissemang med välbetalda ekonomiprofessorer i spetsen. Därigenom hindras effektivt all verklig förändring och utveckling.

Folk är hela tiden rädda att förlora sina jobb. Och de arbetslösa är rädda för att inte få något jobb. Arbetslösheten är en av kapitalismens hårda metoder för att sätta press på människor. För att *tvinga* dem att ta de jobb som kapitalismens kapitaltillväxttvång bestämmer. Och detta kallas frihet! Med ett finare ord "liberalism". Men det är en frihet för kapitalet. Inte för människorna.

Manifest för behovsekonomi version 10.4

Alla går ständigt omkring och är rädda. Många känner sig nog trygga i sin anställning. Så länge man sköter sitt jobb och utför sina ålagda arbetsuppgifter. "Det är ju vars och ens plikt." Och man vill nog gärna själv känna (och gärna också visa utåt) att man har en god "arbetsmoral". Men problemet är just detta: Så länge man utför sina ålagda

III.3(2)

arbetsuppgifter. Utan att ifrågasätta. Men nästan ingen vågar ifrågasätta *omoraliska jobb*. Ifrågasätter man sina arbetsuppgifter, särskilt om de innehåller något omoraliskt, riskerar man att bli av med sitt jobb. Så det vi brukar kalla "arbetsmoral" har inget att göra med huruvida arbetsuppgifterna är moraliska eller inte. Detta är en konsekvens av lönearbetstvånget: Arbetsmoralen blir till slut demoraliserande.

III.4 Marx' mervärdesbegrepp

Enkelt uttryckt är mervärdet (eng. surplus value) den del av arbetarens arbetsresultat som inte, på något sätt, genom t.ex. lön eller allmän samhällsservice, kommer arbetaren till godo. Marx' mervärdesprincip säger att detta mervärde tillfaller kapitalisten/arbetsgivaren.

Som "profit" skulle många säga.

Men STOPP! Här får inte diskussionen stanna! Ordet "profit" är inte oproblematiskt. Det har flera – både positiva och negativa – betydelser. Här ser vi återigen det verbala språkets svårigheter. Vi måste här koppla ordet "profit" till det vi kallar *kapitaltillväxttvånget*. Och det förklarar varför kapitalisterna är så angelägna om att skapa jobb – jobb i vinstdrivna företag. Vi måste framhålla vikten av att se de viktigaste sambanden i ett helhetsperspektiv. Söndra och härska är maktens desperata överlevnadsstrategi. Det är kapitaltillväxttvånget som ligger bakom det vi kallar lönearbetstvånget och alla dess negativa konsekvenser.

Det förhållande – exploateringen av människor - som mervärdesbegreppet uttrycker var helt uppenbart redan på Marx, tid och det borde vara än mer uppenbart idag. Men det har helt förträngts, bort från den allmänna debatten, av kapitalisterna. Och marxisterna! (se nästa avsnitt)

Det som verkligen ligger bakom mervärdesbegreppet och som gör den ännu mycket mer aktuell idag än den var redan på Marx tid är det som vi kallar behovsekonomins realekonomiska grundsats: Att det är fullt möjligt att uppfylla behovsekonomins grundläggande mål att tillgodose allas grundläggande behov. Och detta långt mer än väl. En stor del av allt som produceras handlar om helt andra saker, det vi kallar B-produkter. Många kan helt enkelt karakteriseras som onödiga. Många kan klassificeras som mer eller mindre skadliga. Många kan karakteriseras som mer eller mindre skadliga. Många kan karakteriseras som ren lyx som bara tillkommer en begränsad klass. Det som mervärdesbegreppet egentligen uttrycker, det som är själva andemeningen, är exploateringen av människor. Att många *tvingas arbeta med* att producera dessa *B-produkter* trots att de själva aldrig får ekonomiska möjligheter att konsumera dessa produkter. Det är överproduktionen av B-produkter på bekostnad av produktionen av A-produkter som leder till att inte alla får sina grundläggande rättmätiga behov (som vi definierat som A-produkter) tillgodosedda.

Ett kompletterande förtydligande är viktigt. Det vi idag har att kämpa mot är en annan mycket farligare kapitalism (den extremt monetära (penningstyrda) kapitalism som utvecklats explosionsartat de senaste decennierna) än den tidigare kapitalismen. Därför har vi här i detta manifest poängterat betydelsen och inverkan av produktionen av B-produkter. Den tekniska utvecklingen har gjort produktionen av (vissa!) A-produkter (behovsprodukter) mycket effektivare. På Marx' tid var betydligt fler arbetare sysselsatta även med produktion av A-produkter som de inte själva fick tillräcklig del av. Sådana arbetare finns givetvis även idag och måste tas med i en mer ingående analys. I ett viktigt avseende gäller detta även idag: Vi har i avsnitt I.4 framhållit vikten av icke-materiella "produkter" och både produktionen och konsumtionen av dessa icke-materiella A-produkter är starkt förträngd av produktionen och konsumtionen av B-produkter (lyxprodukter).

III.5 Marxismen och vänstern har helt övergivit alla argument baserade på mervärdesbegreppet

Det är viktigt att klargöra var Marxismen hamnat i dessa sammanhang.

Det är lätt att kritisera (vilket givetvis ligger i kapitalisternas intresse) både Marx' egna formuleringar av och vissa av hans argument för mervärdesbegreppet. Hans egen diskussion är starkt kopplad till den mycket kritiserade s.k. arbetsvärdeläran. Det anmärkningsvärda är att även Marx' förmenta efterföljare, marxisterna, sällat sig till denna kritik. På olika sätt. Dels indirekt, och säkert mycket omedvetet, genom att ta fasta på och göra det stora numret av helt andra saker. Dels också, som en modern skola inom marxismen (den analytiska), direkt kritisera och ta avstånd från den s.k. arbetsvärdeläran som de anser sig ha visat sig vara *helt fel*. Men inte bara det! De tar faktiskt också *direkt avstånd från hela Marx' ide' om exploatering*.

Det var Marx som införde begreppet mervärde och han hade ingen utvecklad ekonomisk teori att utgå ifrån. Därför var Marx' diskussioner tekniskt sett preliminära och därmed med nödvändighet krävande en fortsatt teoretisk utveckling. Någon senare sådan, som verkligen tar upp och ger en fast grund för själva den banbrytande idén om mervärdet som kapitalisternas profit och denna profits konsekvenser, har emellertid aldrig kommit till stånd. (Många grundläggande läroböcker i ekonomi nämner inte ens mervärdesbegreppet i sina (mycket korta!) avsnitt om Marx, marxismen, samhälleligt ägande av produktionsmedlen och planekonomi i motsatts till den nu allmänt förhärskande "marknadsekonomin".)

Det är symptomatiskt att så mycket av diskussionen kommit att handla om arbetsvärdeläran. Det finns en enkel förklaring till varför denna teori är mycket problematisk. Men detta ursäktar inte att man, som marxisterna, kastar hela mervärdesidén och den på denna idé grundade diskussionen av exploateringen av människor, på soptippen. Som vi i nästa avsnitt ska visa, kan mervärdesidén formuleras tydligt m.h.a. betraktande av arbetstid och behovsekonomins A- B-uppdelning.

Arbetets värde är ett oerhört mångfacetterat begrepp med många olika aspekter. Att ge detta ett generellt mått med ett enkelt matematiskt tal är lika befängt som att ge ett generellt matematiskt kvantitativt mått på "värdet" av alla enskilda kulturella prestationer. Om ett och samma mått värdesätter konst och musik och ett konstverk har måttet 7,5 och en musikkomposition har måttet 6,9, är då värdet av detta konstverk större än värdet av detta musikverk? Och för vem? Skall alla människor vara helt lika i sina upplevelser? Det är detta kapitalismen menar när allt ska värderas i ett och samma mått – pengar. Att kulturella prestationer ska bedömas efter deras grad av ekonomisk lönsamhet (kapitaltillväxt).

När man körde fast i problemen kring arbetsvärdeläran och därför inte klarade att hantera problemen kring exploateringen, gav man helt enkelt upp dessa viktiga (ekonomiska!) problem och tog sin tillflykt till Hegelsk dialektik som man vävde in i en snårskog av allmänna svävande, akademiska i ordets sämsta betydelse, idéer. Detta ledde dessvärre till en tillflykt till ett allmänt hyllande av arbetet i kombination med ett allmänt hyllande av det diktatoriska våldet och att detta våld, just genom att ha sin "grund" i en allmänt diffus men ändå *helt dogmatisk* marxism, skulle lösa alla problem på en "högre" nivå. Det direkta öppna våldet har förtäckts genom ett allmänt "rättfärdigat" arbetstvång som det är allas plikt att underkasta sig. Där hamnade och har vi nu marxismen. Makt och underkastelse. Istället för att lösa problemet med kapitalismens

exploatering av människorna ("arbetarna") har *marxismen själv tagit över exploateringen!* Och då passar naturligtvis inte mervärdesbegreppet in i ideologin. Befria Marx och hans tankar från marxisterna!

III.6(1)

III.6 Arbetstid och mervärde

Behovsekonomins uppdelning i A- och B-produkter ger, som vi redan antytt i föregående sektion, en möjlighet att tydligt formulera mervärdet (och ge en grov uppskattning av dess storlek) genom att betrakta arbetstiden. Vi gör det genom att jämföra dagens arbetstid som vi kan antaga vara heltid T_H med den arbetstid i genomsnitt T_A som behövs för att producera endast A-produkter. I en fri självständig A-ekonomi enligt I.5 tänker vi oss att alla – på olika sätt – hjälps åt att producera dessa A-produkter. Den genomsnittliga arbetstiden T_A för denna A-produktion är då uppenbarligen mycket mindre än arbetstiden T_H i dagens ekonomi där både A-produkter och mängder av B-produkter produceras och *de flesta arbetar* med att *producera B-produkter*.

(Som ett grovt mått på relativa (procentuella) mervärdet skulle man kunna ta

$$\text{relativa (procentuella) mervärdet} = \frac{T_H - T_A}{T_H}$$

.)

Detta betyder *inte* att vi använder arbetstid som ett generellt mått på arbetsvärde! Det är klart att det som arbetaren presterar har ett värde. Men för arbetaren har även tiden ett värde. Om han slapp arbeta heltid, bara för att få sin försörjning tryggad, skulle han kunna använda den frigjorda tiden på många olika sätt för att förbättra sin livskvalitet. Behovsekonomin vill inte tvinga människor till att allt de gör för att förbättra sin livskvalitet – om de överhuvudtaget ges en frigjord tid till detta – måste ske genom något av kapitalismens bestämda lönearbeten.

Begreppet mervärde är bara relevant för det kapitalistiska systemet och behövs för att sätta strålkastarljuset på en av detta ekonomiska systems katastrofala konsekvenser – den ofta hänsynslösa exploateringen av människor och att därigenom stjäla deras tid.

Behovsekonomins diskussion av mervärde och arbetstid ger ett strakt stöd för en väsentlig sänkning av den allmänna arbetstiden. (När skall "vänstermänniskorna" komma till sådana tankar?) Den allmänna kapitalistiskt ekonomiskt styrda politiken går åt motsatt håll. Under industrialismens värsta tid var 12 timmars arbetsdag ett fruktansvärt gissel. Och det är det på många håll än i dag när många alltmer tvingas ta dubbla jobb för att få ekonomin att gå ihop. (En annan form av påtvingad arbetstidsökning är de alltmer högljudda kraven från kapitalisterna på senareläggning av pensionen.) En variant av lönearbetstvångets indoktrinering är det ofta – inte minst av vänstern – framförda kravet: Alla ska ha "rätt till heltid". Något krav på rätt till deltid – *rätt till tid för att utveckla sig själv* – framförs *aldrig*.

Medelklassen lockas med ett stort utbud av materiella produkter. Alla tvingas in i ett allt mer materialistiskt och artificiellt liv. Allt sker med ett bakomliggande tvång! Den som *vill* arbeta deltid *får inte* det! (Jmf. Tvångskonsumtion I.5) Allt *ska* handla om att tjäna pengar. Och framförallt att tjäna pengar åt andra.

Det är denna frigörelse av människors tid ("livstid") som är syftet med olika former av basinkomst (medborgarlön).

Manifest för behovsekonomi version 10.4

Medborgarlön är *ett* sätt att frigöra oss från lönearbetstvånget. Det är en av de viktigaste idéerna för att realisera en succesiv övergång till en oberoende A-ekonomi enl. I.5 ovan.

III.6(2)

Vi kan inte här i detta korta övergripande manifest gå närmare in på alla de olika möjligheter som finns vid utvecklande av behovsekonomi – en oberoende A-ekonomi. Men vi måste nämna idén med räntefria banker. Räntefria banker är en annan viktig idé för att realisera en succesiv övergång till en oberoende A-ekonomi. Allmännyttiga, icke-vinstdrivande, räntefria banker är *ett* sätt att frigöra oss från kapitaltillväxttvånget.

IV Kapitaltillväxttvånget

Det är först nu, genom framväxten av den s.k. hyperkapitalismen, som de genomgripande konsekvenserna av kapitaltillväxttvånget visar sig i full skala. Men då har kapitaltillväxttvånget genom alla dess olika former, tagande av *ränta*, *aktieutdelningar*, etc. ... , sedan lång tid bitit sig så fast överallt och direkt eller indirekt genomsyrat allt i samhällslivet att det till slut kommit att betraktas som något helt självklart. Räntor och aktieutdelningar som, direkt eller indirekt, finns inbakade i alla priser. Räntor och aktieutdelningar som i stor utsträckning är kopplade till investeringar i B-ekonomi (icke-behovsprodukter, se avsnitt I.4 och I.5). Men detta, som betraktas som så självklart, har nu framtingat en alltför tydlig naturförstörelse och kulturförstörelse, giftutsläpp i hela vår miljö, etc. ... Ett HOT mot HELA det BIOLOGISKA LIVET. Och, som om detta inte skulle räcka för att väcka tillräckliga protester, en förändring av hela jordens klimat.

Det som en gång startade med återkommande befogat moraliserande över tagandet av ränta – att skaffa sig egna fördelar genom att utnyttja andras belägenhet – har nu utvecklats till en situation så uppenbart ohållbar att det inte räcker att moralisera. Vi måste handla. Snabbt. Vi står inför oerhört kalla fakta. Inför dessa fakta hjälper inga ursäkter, bortförklaringar eller försök att avleda uppmärksamheten på något helt annat.

Tredje delen
Frigörelse

V Fångarnas dilemma

Dagens låsta situation med avseende på det ekonomiska systemet kan beskrivas med begreppet fångarnas dilemma.

Fångarnas dilemma är ett vackert exempel på hur ett ursprungligen rent matematisk spelteoretiskt problem kan generaliseras till en ide' av genomgripande betydelse för hela samhället.

(I den ursprungliga formuleringen ställs två fångar inför följande ultimatum: om ni båda erkänner släpper vi er båda fria. Om ni båda nekar får ni båda 10 år. Om en erkänner och en nekar släpper vi den som nekar fri medan den som erkänner får livstid. De båda fångarna får nu, var för sig, utan att veta vad den andra fången säger, erkänna eller neka.)

Fångarnas dilemma handlar om situationer där två, flera eller många befinner sig i en situation där alla skulle tjäna på att alla utförde en viss handling men om bara en eller ett fåtal utför handlingen medan de andra avstår drabbas de som utför handlingen av något mycket negativt.

Fångarnas dilemma kan förekomma i många varianter. Ett enkelt exempel ges av en situation som är mycket vanlig i dagens arbetsmarknad mellan en arbetsgivare och en arbetstagare. Arbetsgivaren vågar inte bjuda till och höja arbetstagarens lön därför att han tror att arbetstagaren ändå kommer att maska och arbetstagaren är inte hågad att bjuda till och arbeta lite extra därför att han tror att han ändå inte skulle få någon löneförhöjning.

Fångarnas dilemma handlar om *tillit*. I exemplet litar inte arbetsgivaren och arbetstagaren på varandra. Om de visste att de kunde lita på varandra finns försättning för en lönehöjning som båda skulle tjäna på.

Två förtydliganden bör göras. Båda har med tiden att göra. Preliminärt skulle genomförandet av den alternativa ekonomi, som i detta manifest i sina generella principer framförs, leda till att inte alla skulle "tjäna" på detta. Den rika överklassen skulle förlora stora delar av sin lyxtillvaro. Detta kommer givetvis stöta på ett enormt motstånd. Men om man kan få dessa materialistiska epikuréer att tänka lite längre skulle två förhållanden uppstå.

Det första avser vetenskaplig forskning. Om medicinsk vetenskaplig forskning frigjordes från läkemedelsindustrins vinstintressen och många potentiella kreativa forskare får (genom t.ex. någon form av medborgarlön) möjligt att ta upp alla de lovande idéer som faktiskt finns och som idag förträngs, skulle stora framsteg göras. Det har gjorts många medicinska framsteg som undanhålles och är okända, inte bara för allmänheten utan även för en överväldigande majoritet av den medicinska expertisen. Här ser vi ett exempel på hur *verklig utveckling förträngs av de kortsiktiga krafter* (kapitaltillväxttvånget) som ligger bakom den *ekonomiska tillväxten*. Läkemedelsföretagens aktier måste konkurrera om kapitalet med aktier i helt andra företag.

Vi måste *skilja* på begreppen (verklig) *utveckling* och (ekonomisk) *tillväxt*. Verkliga framsteg inom vetenskap är i grunden inte något som man kan köpa för pengar. Det som idag kallas vetenskap och vetenskaplig forskning blir allt mer, direkt eller indirekt, kommersialiserat. Kravet på objektiv sanning har ersatts med kravet på lönsamhet. Detta leder till ett allt mer katastrofalt avskaffande av det öppna samhället.

Det andra avser barnbarnen. Det är de, inte vi vuxna, som drabbas av den nu allt mer annalkande miljökatastrofen och sociala katastrofen.

Det ekonomiska systemets mängder av tvångsmekanismer kan beskrivas som olika fall av fångarnas dilemma. Vi kan inte här gå in på alla dessa ofta mycket invävda och därmed svåranalyserade tvångsmekanismer. Låt oss nöja oss med ett exempel: Internationell konkurrens. Hur ofta får man inte höra – som ursäkt för diverse oegentligheter – att ”vi måste följa med i den internationella konkurrensen”. Här handlar det i slutändan om en konkurrens till döds. En tillväxt till döds.

Om en VD i ett storföretag vill radikalt minska företagets miljöförstöring – och därmed minska företagets kapitaltillväxt – byts han snabbt ut. Bara om tillräckligt många VD:ar agerar kan miljöförstöringen hejdas vilket på sikt kommer alla till godo.

En förutsättning för att bryta fångarnas dilemma är att några tar sig för att tänka själva i stället för att bara följa med strömmen. Vågar ta initiativet och vara föregångare.

Handfallenheten inför miljöförstöringen är det absolut allvarligaste exemplet på fångarnas dilemma.

Det fängelse som håller fångarna fånglade är det befintliga – globala!- ekonomiska systemet.

VI Tankens frigörelse

VI.1 Inse och övervinn det stora ekonomiska hotet!

Det kan tyckas att det är en alltför grov förenkling att se allt ont som orsakat av *en enda ondskas*. Men så har det varit nödvändigt under vissa perioder i historien, inte minst under 1900-talet. I sådana situationer måste man prioritera kampen mot detta onda. Prioritera över allt annat. Vi befinner oss idag i en sådan situation. Den ena parten, – kapitalismen – har redan prioriterat, över allt annat, sitt totala herravälde. Herravälde genom känslolöshet och oemottaglighet för förnuftiga argument. Den andra parten – representerad av Naturen, Kulturen och alla lidande människor – måste ta upp kampen mot den anfallande som annars totalt utplånar allt vad frihet heter.

.

VI.2 Återta det personliga ansvaret! Var vaksam mot dina egna och andras ursäkter!

Det är vars och ens ansvar – *var och en efter sin förmåga* - att vara med och opponera mot alla de katastrofala problem som det kapitalistiska systemet, direkt eller indirekt, orsakar. Det räcker inte att bara rikta uppmärksamheten på dessa problem. Vi måste aktivt arbeta för att dessa problem elimineras. Detta är ett ansvar som alla har. Ingen kommer ifrån detta ansvar. Vare sig vi tar detta ansvar eller inte är vi alla ändå dömda till detta ansvar. Vi har valt att kalla detta ett "ansvar" eftersom det ansluter sig till gängse språkbruk. Vi kan helt enkelt bara kalla det ett "val". Men det är ett val med konsekvenser.

Vi kan välja olika modeller, teorier, livsfilosofier – kalla det vad du vill – för att hantera tillvaron. Detta manifest handlar om ett sätt att betrakta och hantera denna tillvaro.

Detta manifest handlar om en enkel idé som står i rak motsats till kapitalismen och dess konsekvenser. Du kan tro på vad du väljer att tro på. Men du kan inte förneka att denna idé finns. Inte bara i detta manifest. Och du är ändå dömd till att på ett eller annat sätt ta ställning till denna idé – vare sig det sker aktivt, för eller emot, eller genom att passivt, av någon anledning, helt ignorera idén.

Att bara passivt följa med strömmen och krypa bakom det vi kallar *formellt uppdragsansvar* är att inte ta verkligt ansvar. Det är att *ursäkta* sig med att ha gjort sin skyldighet. Skyldighet gentemot systemet. Det är att falla in i den *falska ansvarsfriheten*. Ursäkter är nästan alltid ett tecken på att det i grunden handlar om något som har en moralisk dimension.

Ta det verkliga, moraliska, ansvaret!

VI.3 Avslöja och bekämpa den politiska begreppsförvirringen!

Detta är inte ett manifest för socialism!

Vad är socialism?

Vi har ovan påpekat den begreppsförvirring som råder med avseende på orden "socialism" och "kapitalism" och denna begreppsförvirrings katastrofala konsekvenser.

Många menar med socialism ett samhälle av i grunden samma konstruktion och funktion som det sovjetkommunistiska. Många både till höger och till vänster på den politiska kartan lägger denna betydelse i ordet socialism.

Många menar med socialism en samhällsordning där produktionsmedlen är i allmän ("statlig") ägo. Detta manifest förkastar denna definition av socialism, som tyvärr är den vanliga, "vedertagna", i uppslagsböcker, läroböcker och i de flesta diskussioner. Detta manifest hävdar att denna definition är oduglig därför att den inte på ett adekvat sätt fångar vad många ändå tänker sig när de intuitivt säger sig tro på socialism eller ansluter sig till "vänstern". Denna definition säger ingenting om samarbete, gemenskap och solidaritet. Och dessa tre begrepp utesluter inte ett rimligt privat ägande. Och denna definition säger ingenting som utesluter en miljöförstörande tillväxtdriven statskapitalism.

Detta leder obönhörligen till en annan fråga. Vad är vänster?

Låt oss då först diskutera frågan: Vad är höger? Denna fråga är lättare att besvara. Olika nyanser och meningsskiljaktigheter finns givetvis även här. Ingenting i politiska sammanhang har matematisk logisk exakthet. Men en obetingad tro på den ekonomiska tillväxten (vilket bl. a. rättfärdigar stora löneskillnader, åt båda hållen) kan duga som sammanfattning för vår diskussion. Med *vår definition* av kapitalism kan vi enkelt karakterisera högern som en tydlig och obetingad tro på kapitalismen.

Men vad är då vänster? Här är förvirringen total. Man vill både kasta den giftiga kakan (kapitalismen) och äta den. Att försöka driva någon sorts vänsterpolitik med hjälp av en högerekonomi är dömt att misslyckas. När det gäller jobb förlitar sig vänstern helt på att dessa ska skapas av den kapitalistiska "marknaden" (om inte av en kommunistisk statskapitalistisk diktatur). Detta gör att socialismens eller vänsterns anhängare (eller vad de nu skall eller vill kalla sig) inte kan samla sig och bjuda kapitalismen något egentligt motstånd. De vet ju inte själva vad socialism eller vänster är. Eller snarare vad det borde vara. Och än värre. De förstår ju inte heller vad den kapitalism, som de tror sig och säger sig opponera sig mot, egentligen är. De vet ju uppenbarligen inte högern heller. Eller vill inte veta.

Dagens liberalism döljer sin raa kapitalism bakom en förment frihet. I själva verket handlar det om en frihet för kapitalet – inte för människorna. Den ursprungliga liberalismen har kommit att delas i två helt separata delar: En allmänmänsklig frihet som nu hamnat utanför partipolitiken och blivit allmänt formulerad som mänskliga fri- och rättigheter. Den andra delen av den ursprungliga liberalismen handlar om fri företagsamhet. En allmän frihet för sådant kreativt "privat" företagande som, utan att förorsaka skada, efterhand kommer alla till del är inget som strider mot behovsekonomi. Och att detta sker inom ramen för en rimligt fri marknadsekonomi enligt vår definition av detta begrepp är helt förenligt med behovsekonomi. En fri företagsamhet enligt de intentioner som en av liberalismens fäder Adam Smith hade är helt förenlig med behovsekonomi. Det behovsekonomi vänder sig emot är när denna företagsamhets

syfte förvandlas från att producera något nyttigt till ett allt mer hänsynslöst sätt att tjäna stora pengar på bekostnad av andras lidande.

Att Adam Smith förutsatte att fri företagsamhet måste ske under ansvar är uppenbart. Det är viktigt att framhålla att Adam Smith långt innan hans skrev sitt berömda ekonomiska verk "The Wealth of Nations" (Nationernas Väststånd) skrev ett av moralfilosofins viktigaste verk "The Theory of Moral Sentiments". Detta moralfilosofiska verk har tyvärr förträngts och hamnat i skuggan av andra moralfilosofer och deras tankar. Men Adam Smith var en av våra största moralfilosofer och hans tankar håller dessbättre på att få sin rättmätiga renässans.

Det finns naturligtvis ett starkt inslag av socialism i en vidare mening, som innehåller begrepp som gemenskap, samarbete och allmän hjälpsamhet, i det vi kallar behovsekonomi. Men det finns lika viktiga inslag av Edmund Burkes konservatism (se I.5) och Adam Smiths liberalism. Men enstaka förnuftiga inslag kan inte rättfärdiga dessa ideologier. Detta manifest tar avstånd från alla dessa ideologier. Behovsekonomi kan inte på något sätt beskrivas med traditionella politiska begrepp. Särskilt inte så som de används idag. De traditionella politiska orden socialism, marxism, kommunism, liberalism, konservatism, höger, vänster, och motsvarande ideologier är idag alla så totalt förstörda av en total begreppsförvirring att de är odugliga för varje seriös diskussion. Och alla dessa ideologier innebär *katastrofala konsekvenser* som *döljs bakom* dessa *begreppsförvirringar*. Alla dessa ideologier är i realiteten underkastade den kapitalistiska diktaturen. Den borgerliga politiken är katastrofal med sin egoism och hänsynslöshet. Den övriga mer eller mindre vänsterinriktade politiken är lika katastrofal genom sin totala aningslöshet. Alla nuvarande partier är moraliskt katastrofala.

Det finns många politiska hycklerier. Dagens "krist"-demokratiska partier gömmer sitt råa kapitalistiska Mammon-dyrkande bakom en förment kristen fasad. Miljöpartier i olika länder har ett ganska ljummet partiellt miljöinslag som döljer det faktum att de *inte tar avstånd* från kapitalismens miljöförstörande kapitaltillväxttvång. Att försöka driva miljöpolitik med hjälp av den miljöförstörande kapitalistiska ekonomin är dömt att misslyckas.

För att bekämpa det kommunistiska Monstret har man tagit hjälp av ett annat Monster och därmed fallit offer för detta Monster. Och inte bara fallit offer. Det har gått så långt att man låtit detta Monster helt invadera sitt tänkande. Sitt eget själsliv. Man har själv blivit detta Monster. I själva verket var det samma Monster i en ny skepnad.

Detta manifest har en enkel lösning på alla dessa katastrofala begreppsförvirringar. Det enda verkliga alternativet till dagens ekonomiska ekonomistiska system, som vi i detta manifest definierat och kallat kapitalismen, är behovsekonomi.

Det är ett allmänt problem med orden i språket och särskilt när det gäller det politiska språket. Söndra och härska har alltid varit maktens desperata överlevnadstaktik. Konfucius sade: "Man ska nämna saker vid deras rätta namn". Begreppsförvirring och missbruk av ord är ett sätt att förstöra själva språket och därmed slå det viktigaste vapnet ur händerna på den verkliga oppositionen.

VI.4 Se till att politiken återtar makten från ekonomerna!

Världen är absurd.

Uppdelad i två världar.

Den ena världen – den ekonomiska världen.

Den andra världen – det övriga samhället.

För det övriga samhället är ekonomin ett expertområde som vi andra, enligt den förhärskande doktrinen, ska överlåta åt experterna.

För ekonomerna är samhället inget de behöver bry sig om i sitt arbete.

För de två världarna var för sig gäller att de som arbetar i den ena världen behöver *inte* ta ansvar för den andra världen.

Det är bara det att den ena världen styr över den andra.

Behovsekonomi är inget "system". Det är ingen "ideologi". Ingen "ism". Det är en människosyn. En livssyn. Denna livssyn får konsekvenser för den praktiska utformningen av de organisationer av olika slag som behövs för att administrera tillgodoseendet av våra behov. Vi kallar dessa organisationer "ekonomi". Men de är till för att hjälpa. Dessa organisationer får inte bli ett eget totalitärt "system" som tar över makten och friheten från människorna.

Låt inte ekonomerna gömma den nuvarande ekonomins totalitära politiska makt bakom ett förment specialistområde som andra inte vågar ifrågasätta!

VI.5 Skjut inte på fel mål!

Förespråkare för olika former av vänster är nog, många, fullt medvetna om att ett hot föreligger. Men de är oftast inte medvetna om hur fruktansvärt detta hot verkligen är. Och även om de kallar detta hot kapitalismen är de i allmänhet inte medvetna om att det som verkligen bygger upp kapitalismen är kapitaltillväxttvånget. Så länge vi är beroende av kapitaltillväxttvånget i form av vinstdrivande *räntekrävande* banker och andra former av den hela tiden profitkrävande kapitalmarknaden/finansmarknaden, aktiebörser med ständiga *krav* på *aktieutdelningar* m.m., blir alla andra åtgärder, hur viktiga de än må vara, ändå till slut slag i luften.

VII Männsklighetens frigörelse genom en allmän ovillkorad hjälpsamhet

Detta, som här nedskrivits, är egentligen ingenting nytt. Men vi måste tillämpa gammal visdom på dagens aktuella problem. Konfucius sade: "Gör inte mot andra, vad du inte önskar att de ska göra mot dig!". Buddha fäste vår uppmärksamhet på hur viktigt det är att behärska våra begär. Med detta som grund följer sedan, *rent logiskt*, det som vi här kallar behovsekonomi.

Vi har alla utrustats med både förmåga till förnuftigt och logiskt tänkande och förmåga till känslor och empati. Låt inte en ofantlig mängd ovidkommande skräp i en alltmer kväljande och kvävande skräpkultur förtränga och förstöra dessa livsbejakande förmågor.

Helt oberoende av ekonomiska villkor och politiska samhällssystem måste det vara så att när du möter en människa, kanske en granne, kanske en främmande människa från ett helt annat land, som behöver hjälp måste du utan att ställa villkor ge henne den hjälp du kan ge. Detta gäller nu inte bara människor. Möter du ett djur i nöd måste du ge det den hjälp du kan ge. Här, när det gäller djur, måste hjälpen av naturliga skäl vara ovillkorad.

Det tycks bara vara för människor som det ställs sådana krav som att bemästra begär och egoism. Och varför skulle det inte ställas krav på människan när hon givits sådana fantastiska förmågor. Ett sådant krav som ställs på människan som art - av den biologiska evolutionen med dess kamp för tillvaron om man vill se det så - är att inte förgöra sig själv. Varken som individ eller art. Om hon lyckas med uppsåtet att förgöra andra, och därmed slutligen sig själv, genom det totala kaos som följer av allas krig mot alla (något som så många biologiska arter under evolutionens gång genom fungerande samarbetsformer lyckats undvika), får framtiden avgöra vem som tar över. Kackerlackor? Tekniska datormonster? Den som "lever" får se. Framtiden? Allt ska gå så vansinnigt fort nu. En hets och stress över allting. Alla tidigare samhällsbildningar som gått under av sig själva (även om ett större eller mindre tryck utifrån kan ha bidragit), det må vara Mayakulturen, Romarriket eller nutidens många redan kollapsade diktaturer, har uppenbarligen ett gemensamt: det kaos och brist på funktion som följer av hjälpsamhetens övergång i det *katastrofala och konfliktskapande vi och dom-tänkandet* och en alltmer extrem egoism och ansvarslöshet.

Regler, regleringar och komplexa organisationer måste utformas med förnuft för att hjälpa. De får inte bli ett självändamål, som kortsiktigt i vissa avseenden kanske gynnar vissa grupper på bekostnad av andras lidande. Ekonomismens grundregel är att så långt det går ta betalt för allting och att se till att denna betalning blir så stor som möjligt. Att all "hjälp" skall ha som yttersta bakomliggande syfte den "hjälpandes" vinst. Nya avgifter av olika slag införs ständigt. Ekonomismen och dess utveckling i allt mer komplicerade former för att ta betalt för allting - "allt måste finansieras"- snärjer in oss alla i det ekonomiska Monstrets komplicerade nät. Vi måste frigöra oss från det ekonomiska Monstret. Vi måste kunna hjälpa varandra utan ett ständigt krav på motprestation.

Frigör frivillighetspotentialen!

Volontärer i alla länder förena er!

Men det räcker inte att bara gå omkring och vara snäll. Och det räcker inte att bara odla ekologiska tomater på balkongen när oljebolagen förstör Arktis. *Så länge* vi har det stora *hotet* från kapitalismen över oss alla måste vi, framför allt annat, *hjälpas åt* för att *övervinna* detta fasansfulla hot.

Slutord

Befintliga ekonomiska institutioner, regelverk och teorier är till för att *få det befintliga ekonomiska systemet att fungera*. Befintlig ekonomisk sakkunskap och teori kan därför i princip inte uttala sig om det som sägs i detta manifest. Därför behöver du som pläderar för behovsekonomi inte vara rädd för "sakargument" från ekonomisk "expertis". Det de hävdar gäller i det befintliga ekonomiska systemet – inte i en behovsekonomi. Det vi kallar behovsekonomi har en *totalt annan utgångspunkt* och ett *totalt annat syfte*: att tillgodose *allas* grundläggande rättmätiga behov.

Allas!

Om det är något som det befintliga ekonomiska systemet misslyckats med så är det just detta *allas*. Man behöver bara se sig omkring i världen. Så mycket lidande – trots alla omskrutna tekniska framsteg – kan inte ursäktas med att så och så många – på vissa håll! – fått det bättre. Behovsekonomin har en helt annan och mycket högre ambition. För alla individer. Och denna ambition måste förverkligas NU – inte någon gång, kanske, i framtiden.

Ekonomerna skyller på politikerna. Och de politiska systemen. Men politiken – i alla länder oavsett politisk ideologi – är idag underställd det globala ekonomiska systemet. Det befintliga globala ekonomiska systemet är i själva verket en politisk överideologi!

Därför handlar behovsekonomi inte bara om ett ekonomiskt system. Det handlar framförallt om en MÄNNISKOSYN och en av denna människosyn följande politik.

En politik som inte accepterar allt det lidande vi har omkring oss överallt i världen.

En politik som inte accepterar den pågående miljöförstöringen.

Manifestet för behovsekonomi vill visa att
denna politik är EKONOMISKT MÖJLIG

Innehåll

Ett spöke går runt världen...

Arbetslöshet – ett onödigt av kapitalismen skapat gissel

Varför är det så hemskt att bli arbetslös?

Varför ett manifest för behovsekonomi?

Första delen

Behovsekonomi

I Vad är behovsekonomi?

I.1 Vad är behovsekonomi?

I.2 Behovssuveränitet

I.3 Behovsekonomins realekonomiska grund

I.4 Skilj på behov och begär!

I.5 En enkel, realistisk, stegvis väg framåt. Kombinerad A- och B- ekonomi

I.6 Gruppen, lokalsamhället, nationalstaten och den globala världen.

I.7 Behovsekonomi är ingen utopi

I.8 Hinder att övervinna

Andra delen

Kapitalism

II Vad är kapitalism? Skilj på begreppen marknadsekonomi och kapitalism!

III Lönearbetstvånget

III.1 Försörjningstvånget. En anakronism med inbyggd konfliktorsak.

III.2 Tvångsarbete

III.3 Det arbetsmoraliska hyckleriet

III.4 Marx' mervärdesbegrepp

III.5 Marxismen och vänstern har helt övergivit alla argument baserade på mervärdesbegreppet

III.6 Arbetstid och mervärde

IV Kapitaltillväxttvånget

Tredje delen
Frigörelse

V Fångarnas dilemma

VI Tankens frigörelse

VI.1 Inse och övervinn det stora ekonomiska hotet!

VI.2 Återta det personliga ansvaret! Var vaksam mot dina egna och andras ursäkter!

VI.3 Avslöja och bekämpa den politiska begreppsförvirringen!

VI.4 Se till att politiken återtar makten från ekonomerna!

VI.5 Skjut inte på fel mål!

VII Mänsklighetens frigörelse genom en allmän
ovillkorad hjälpsamhet

Slutord